

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันในเมืองไทยมีการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับประชาธิปไตยน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในระบบประชาธิปไตย สำหรับการวิจัยซึ่งพอนำมากล่าวอ้างอิงกับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในระบบประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีดังนี้ คือ ✓

ในปีพ.ศ. ๒๕๑๔ สมจิตร วัฒนกุล^๑ ได้ทำการวิจัยเรื่อง " ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ " เพื่อเปรียบเทียบ - ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในจังหวัดพระนคร จำแนกตามโรงเรียนมัธยมแบบประสม และมัธยมศึกษาสายสามัญ และจำแนกตามเพศ นอกจากนี้ยังศึกษาสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียนในกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีต่างกัน ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นส่งไปยังตัวอย่างประชากร ๔๐๐ คน ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมและมัธยมศึกษาสายสามัญ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีโดยเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนชายโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ และนักเรียนหญิงมัธยมแบบประสมกับนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ นั้นมีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน และจากการศึกษาสภาพแวดล้อมทางบ้านโดยแยกตามเพศและโรงเรียนพบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาของนักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญมีแนวโน้มที่จะสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ตลอดจนสภาพแวดล้อมและการปกครองภายในบ้านมีแนวโน้มที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีมากกว่ากลุ่มอื่นด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑สมจิตร วัฒนกุล, " ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔) (อัครสำเนา) .

ในปีเดียวกัน พูนสุข เรื่องไทย^๒ ทำการวิจัยเรื่อง " การสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น " เพื่อศึกษาการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะของครูและนักเรียน ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามส่งไปยังตัวอย่างประชากร คือครูที่สอนวิชาหน้าที่พลเมือง ๒๐ คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน ๓๐๐ คน จากโรงเรียนมัธยมสายสามัญในกรุงเทพมหานคร และได้ทำการสังเกตการสอนเป็นเวลา ๓๔ ชั่วโมง ผลการวิจัยปรากฏว่า การเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นยังไม่มีประสิทธิภาพพอ เพราะส่วนใหญ่ครูใช้การสอนแบบบรรยายมากกว่าการสอนวิธีอื่น นักเรียนยังไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแก้ปัญหาเท่าที่ควร การค้นคว้าเพิ่มเติมมีน้อย มักใช้แบบเรียนเล่มเดียว ครูใช้อุปกรณ์การสอนน้อยเพราะอุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ ครูจัดกิจกรรมประกอบการสอนน้อย ทั้งนักเรียนและครูต่างสนใจและเห็นความสำคัญของวิชาหน้าที่พลเมืองมาก

พ.ศ. ๒๕๑๔ เชนเดียวกัน อนงค์ ประมุขกุล^๓ ทำการวิจัยเรื่อง " บทบาทของการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการปลูกฝังความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี " โดยใช้วิธีสัมภาษณ์ครู ๖๐ คนและสอบนักเรียน ๕๐๐ คน จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ๓๐ โรงเรียน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ทั้งนี้เพื่อศึกษาวิธีสอนสังคมศึกษาที่ครูใช้ในการปลูกฝังความคิดรวบยอด ของการเป็นพลเมืองดีในระดับประถมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยปรากฏว่า วิธีสอนของ ๖ โรงเรียนแตกต่างกัน จากโรงเรียนที่ ๓๐ ดังนี้

004897

^๒ พูนสุข เรื่องไทย, " การสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔) (อัครสำเนา).

^๓ อนงค์ ประมุขกุล, " บทบาทของการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการปลูกฝังความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔) (อัครสำเนา).

๑. การบรรยายส่วนมากใช้วิธีอธิบายหรือบรรยายให้นักเรียนฟังแล้วตั้งปัญหาตามตอบ แต่โรงเรียนที่ ๓๐ ใช้วิธีเหล่านี้น้อยกว่าโรงเรียนอื่น
๒. การใช้แบบเรียน ครูทั้ง ๒ โรงเรียนส่วนมากใช้แบบเรียนหลายเล่มจากหลายสำนักพิมพ์ แต่โรงเรียนที่ ๓๐ ใช้วิธีนี้น้อยกว่า
๓. การรู้จักคิดค้นคว้าหาความรู้ ครูทั้ง ๒ โรงเรียนให้นักเรียนค้นคว้าทำรายงาน แต่โรงเรียนที่ ๓๐ ใช้วิธีนี้น้อยกว่า
๔. การเรียนจากข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน ครูทั้ง ๒ โรงเรียนส่วนมากให้นักเรียนเลือกศึกษาข่าวเปรียบเทียบแสดงความคิดเห็น แต่โรงเรียนที่ ๓๐ ใช้วิธีเหล่านี้น้อยกว่า
๕. การแก้ปัญหาครูทั้ง ๒ กลุ่ม ส่วนมากทำเป็นบางครั้งหรือไม่ทำเลย
๖. การใช้อุปกรณ์การสอน ครูทั้ง ๒ โรงเรียนใช้ แต่โรงเรียนที่ ๓๐ ใช้น้อยกว่า
๗. การฝึกทักษะทางสังคมครูทั้ง ๒ โรงเรียนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำงานเป็นหมู่ แต่โรงเรียนที่ ๓๐ ใช้วิธีนี้น้อยกว่า
๘. การวัดผล ครูทั้ง ๒ โรงเรียนใช้บ่อยมาก ส่วนครูโรงเรียนที่ ๓๐ ใช้ระดับปานกลาง

พ.ศ. ๒๕๑๕ สมนึก อ่องเอิบ " ไคว้จี้เรื่อง " การสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีจากหนังสือสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น " ได้ศึกษาเนื้อหาของแบบเรียนสังคมศึกษาและหนังสืออ่านประกอบที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น ในด้านความคิดรวบยอดของความ

๔ สมนึก อ่องเอิบ, " การสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีจากหนังสือสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕) (อัดสำเนา).

พลเมืองดี โดยใช้ตารางวิเคราะห์เนื้อหาแบบเรียนสังคมศึกษา ๑๕ เล่ม หนังสืออ่านประกอบ ๒๐ เล่ม และส่งแบบสอบถามความคิดเห็นของยูทิวทรวงคุณวุฒิและครูสอนสังคมศึกษา ๗ คน ผลการวิจัยพบว่า หนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบในระดับชั้น ป.๑-๒ ได้บรรจุเนื้อหาที่มีผลต่อการสร้างความคิดรวบยอดในเนื้อหาของหลักสูตรด้านค่านิยมและคำสอนในศาสนาไว้มากที่สุด รองลงมาคือการอยู่ร่วมกันในชุมชน ชนบทธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย ชั้น ป. ๓-๔ บรรจุความคิดรวบยอดด้านการอยู่ร่วมกันในชุมชน ชนบทธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทยกับความเข้าใจในระบบประชาธิปไตยไว้มากกว่าค่านิยมและคำสอนในศาสนา ส่วนความรับผิดชอบในหน้าที่พลเมืองดีและความรู้เรื่องการปกครองประเทศมีน้อยที่สุด ทางยูทิวทรวงคุณวุฒิและครูส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาแบบเรียนในระดับประถมศึกษาตอนต้นมุ่งให้เกิดการรับเอาค่านิยมหรือคุณธรรมตามระบบเดิมโดยวิธีจัดจ่ารายละเอียดของปฏิบัติมากกว่าให้เกิดความคิดรวบยอดและทักษะในการปฏิบัติ ความรู้ที่ไม่สอดคล้องกับระบบสังคมไทยด้านความคิดรวบยอดและด้านความรับผิดชอบในหน้าที่พลเมือง /

พ.ศ. ๒๕๑๖ ดวงกมล วานิช^๕ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตต่อการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิตต่อการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง ตลอดจนข้อเสนอแนะของนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนนักเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร ๖ โรงเรียน จำนวนนักเรียน ๓๐๐ คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนสนใจเนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมืองตามหลักสูตรทุกเรื่องแต่อยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่นักเรียนสนใจมากที่สุดคือ การครองตนในวัยรุ่นและการปกครองระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้โรงเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะให้มีการสอนเรื่องการ

^๕ดวงกมล วานิช, "ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตต่อการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖) (อัคราเนนา).

เปรียบเทียบการปกครองระบอบประชาธิปไตยกับสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์ ให้นำเท-
 การณ์ปัจจุบันเข้ามาเกี่ยวข้องกับกรเรียนไ้มาก นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบให้ครูอ่าน -
 ขอความในหนังสือแบบเรียนแล้วให้นักเรียนดูตาม และเห็นว่าวิชาหน้าที่พลเมืองเป็นวิชา
 ที่ช่วยให้เข้าใจสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของตน ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าผู้สอนควรพยายาม-
 ปรับปรุงตนเองควยการหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอทั้งในค่านเนื้อหาวิชา วิธีการสอนใหม่ๆ
 และอุปกรณ์การสอน ตลอดจนติดตามข่าวเหตุการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ ในส่วนที่เกี่ยวกับ
 แบบเรียน เนื้อหาต้องถูกต้องและทันสมัย ภาษาที่ใชตองง่ายแก่การเข้าใจและเหมาะสม
 กับระดับชั้นเรียน

พ.ศ. ๒๕๑๗ สถิต จิตตะนาถิ^๖ ทำการวิจัยเรื่อง " ความรู้ความเข้าใจ
 เกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในจังหวัดอุบลราชธานี " การวิจัย
 นี้เพื่อจะศึกษาเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษา
 ปีที่ ๓ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ผลปรากฏว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้-
 ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยเสนอแนะว่าการจะพัฒนาความรู้
 ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยนั้น บ้าน โรงเรียนและชุมชนควรจรรวมมือกันอย่าง
 จริงจัง ทั้งในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและโอกาสที่จะทำให้นักเรียนนำเอาความรู้
 ความเข้าใจมาปฏิบัติจริง ครูสังคการศึกษาควรจะได้รับกรปรับปรุงวิธีการเรียนการสอน
 ให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยและนำเอาเทคนิคการสอนใหม่ๆ เช่นวิธีการสอนแบบ
 สืบสอบ(Inquiry Method) มาใช้ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ จริยธรรม
 สามารถตัดสินใจปัญหาจากข้อมูลที่เชื่อถือได้สอดคล้องกับแนวคิดและหลักการแบบประชาธิปไตย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๖สถิต จิตตะนาถิ, " ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในจังหวัดอุบลราชธานี " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนก
 มัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , ๒๕๑๗) (อัครสำเนา).

ปีเดียวกัน วรณวิมล หนิมพานิช^๗ ทำการวิจัยเรื่อง "มโนทัศน์การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น" วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่นักเรียนได้รับจากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับสภาพแวดล้อมทางบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ดังกล่าวกับการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียน วิธีสอนที่ครูสังคมศึกษาใช้ เพื่อพัฒนามโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๒๒๕ คน และครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๓๐ คน สรุปผลการวิจัย คือ การศึกษา, รายได้และอาชีพของบิดาไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองปานกลางในเรื่องการฟังการอภิปราย การร่วมเดินขบวน การร่วมกิจกรรมในโรงเรียน การเดินขบวนเรียกร้อง ความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมในโรงเรียนและความสนใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน สถานักเรียน ส่วนวิธีสอนที่ครูใช้ในการพัฒนาการ สอนมโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดคือ การบรรยาย ให้นักเรียนอภิปราย คนควา สร้างสถานการณ์จำลองและการแสดงบทบาท (Role play)

การวิจัยในต่างประเทศ

สำหรับการวิจัยในต่างประเทศ ส่วนมากเน้นในเรื่องการอบรมศึกษาทางด้านการเมือง ซึ่งพอนำมากล่าวถึงเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในระบบประชาธิปไตยได้ดังนี้

^๗ วรณวิมล หนิมพานิช, "มโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗) (อัครสำเนา).

ในปีค.ศ. ๑๙๖๕ วินน์ (Winn) ได้ทำการวิจัยเรื่อง *The Case Study Reform Movement in American Civic Education: Educational: Educational Implications of Political Apathy.*

โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาความสัมพันธ์ ระหว่างความเฉื่อยชา การขาดความสามารถและขาดความสอดคล้องทางการเมืองกับลักษณะขบวนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองที่ประสบความล้มเหลว โดยพิจารณาจากสถานภาพที่เป็นจริงทางสังคมรัฐศาสตร์ (Political Sociology) ทฤษฎีและการปฏิบัติ เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวในการใช้วิธี Case Study มาสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในสหรัฐอเมริกา การวิจัยครั้งนี้เน้นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิตามรัฐธรรมนูญในอัตราต่ำ แม้แต่นักเรียนที่มุ่งเรียนด้านวิชาการ เพื่อศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยก็ยังมี ความเข้าใจผิดในเรื่องนี้ การสอนวิชาหน้าที่พลเมืองประสบความล้มเหลวในอันที่จะสร้างความเข้าใจถึงความหมายของคำว่าประชาธิปไตยในแง่ของการนำไปปฏิบัติจริง ๆ นอกจากนี้ผลการวิจัยปรากฏว่า ความเฉื่อยชาและการขาดความสามารถในทางการเมืองมีสาเหตุใหญ่ ๆ มาจากระบบการเรียนที่ไม่อาจเร้าและสร้างความต้องการที่จะเรียนรู้จากการปฏิบัติในชีวิตจริง

8 Ira Jay Winn, "The Case Study Reform Movement in American Civic Education: Educational: Educational Implications of Political Apathy," Dissertation Abstracts International, Vol. 27, No. 1 (July, 1966), p. 60-A.

ผู้วิจัยได้เสนอว่า ผลเสียของการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองเกิดขึ้นเพราะขาดการอภิปรายโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องการเมืองที่กำลังเป็นอยู่และความกดดันทางสังคมที่เน้นให้มีการยอมตาม(Conformity) ซึ่งทำให้ขาดความคิดที่จะวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการปกครอง ผู้วิจัยเห็นว่า จำต้องมีการเคลื่อนไหวเพื่อปรับปรุงการใช้ Case Study ดังกล่าวแล้ว

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๕ วิลเลียม แทรมบูร์ริโน(William Tamburrino)^๕ กล่าวถึงการศึกษาความเป็นพลเมืองที่ว่า เด็กที่จบจากโรงเรียนไปแต่ละปียังมีความรู้ในเรื่องสิทธิและหน้าที่ของตนเองต่อบุคคลและต่อสังคมน้อยมาก อาจเป็นเพราะสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีในห้องเรียนไม่สอดคล้องกับชีวิตนอกโรงเรียน ทำให้สิ่งที่เรียนรู้ไปแล้วเป็นเหมือนประสบการณ์หลอกลวง ดังนั้นการสอนจะต้องมีการปฏิบัติจริงด้วยการเรียนจากตำราเฉยๆไม่พอและไม่ไฉน โรงเรียนต้องหากระบวนการสอนที่เน้นให้มีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง สอนให้เด็กรู้สึกภาคภูมิใจในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกว้างขวางในเรื่องการเมือง เศรษฐกิจและกิจการทางสังคม(Social Affairs) ในห้องเรียน โดยนำเอาแหล่งวิทยาการในชุมชนเข้ามาในห้องเรียน ให้นักเรียนได้ฝึกกันแต่การจัดยอมทำได้ไม่ดีเพราะสภาพการณ์ในห้องเรียนยอมไม่เหมือนกับสภาพที่เป็นจริง - - ดังนั้นโรงเรียนจึงไม่ควรตัดขาดจากชุมชน ควรเตรียมเด็กเพื่อให้ออกไปเป็นสมาชิกที่ดีตามที่ชุมชนต้องการ ให้สามารถดำเนินชีวิตตามวิถีทางประชาธิปไตย และควรได้มีการฝึกความรับผิดชอบในสังคมให้มาก ถ้าเขาไม่ได้มีโอกาสที่จะฝึกฝนแล้วก็ไม่อาจมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมในสังคมได้

^๕ William Tamburrino, "Citizenship Education," The Social Studies, Vol.27, No. 6 (November, 1966), P.P.245-47.

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๗. ทรอย ฮอลิเดย์ (Troy Holliday) ๑๐ ได้เขียนบทความกล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนในการสร้างพลเมืองที่ว่า ปัจจุบันโรงเรียนมีความรับผิดชอบในการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่มากกว่าที่เคยเป็นมา เพราะบิดามารดามีเวลาให้ลูกน้อยลง ยิ่งกว่านั้นถ้าจะมุ่งเตรียมนักเรียนเพื่อรับหน้าที่ในสังคมประชาธิปไตยแล้ว - โรงเรียนจะมีความสำคัญมากเพราะโรงเรียนมีองค์การและสถานที่อื่นจะใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกนั้นโรงเรียนมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การอบรมและ - และพัฒนาเยาวชนด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องระมัดระวังในการให้การฝึกฝนการเป็นพลเมืองดี เพราะจากรายงานการศึกษาวิจัยหลายครั้งพบว่า การสอนอย่างเป็นแบบแผน (formal instruction) ในวิชาหน้าที่พลเมืองได้ผลเพียงเล็กน้อยในการพัฒนา ค่านิยมและพฤติกรรมที่จะส่งเสริมให้เป็นพลเมืองดี แต่สภาพแวดล้อมที่เข้าไปในโรงเรียน และชุมชนมีความสำคัญมากกว่าในการฝึกฝนการเป็นพลเมืองดี ดังนั้นจึงควรกำหนดแผนการปรับปรุงการให้การฝึกฝนอบรมการเป็นพลเมืองดี โดยที่ครูทุกคนต้องให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วมและยอมรับวัตถุประสงค์และจัดโปรแกรมการสอนร่วมกัน ในการวางแผนการสอนต้องยอมรับว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์มีผลที่สำคัญต่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี จึงควรส่งเสริมกิจกรรมในโรงเรียนให้มีความหมายและเกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ ในเวลาเดียวกันแบบเรียนก็ยังคงมีความสำคัญ และควรใช้อ่านประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจดียิ่งขึ้น โครงการดังกล่าวนี้ เมื่อจัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์แล้ว จะก่อให้เกิดอคุมคติความรักชาติ และเป็นแนวทางเพื่อให้ออกไปเป็น - ผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๐ Troy Holliday, "Better Training Means Better Citizen," The Social Studies, Vol. 59, No. 4 (April, 1968), pp. 169-171

ในปีค.ศ. ๑๙๗๓ ซีดา (Ceda) ^{๑๑} ได้ทำการวิจัยเรื่อง Determining the effects of family characteristics on the Political opinions of Youth

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาบทบาทของสถานภาพทางครอบครัวต่อทัศนคติทางการเมืองของเยาวชน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ ของมหาวิทยาลัยมิดเวสต์เทิร์น ตัวแปรอิสระคือรายได้ของครอบครัว การศึกษาของบิดา ตลอดจนอาชีพและรายได้ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างค้ำระหว่างทัศนคติทางการเมืองของเยาวชนและสถานภาพทางครอบครัวของบิดามารดา ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าตัวแปรอิสระเหล่านี้มีความผันแปรในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ประชากรในกลุ่มตัวอย่างส่วนมากได้รับการศึกษาสูงกว่าบิดามารดาของตนและอาจจะเป็นไปได้ว่ารายได้ของเขาเมื่อเป็นผู้ใหญ่อาจจะมากกว่าของบิดามารดา ดังนั้น จึงไม่สามารถสรุปได้ว่าเยาวชนเหล่านี้จะรับทัศนคติทางการเมืองตามบิดามารดาของตน

ในปี ค.ศ. ๑๙๗๔ แครอล เคท เว็ปสเตอร์ (Carol Cate Webster) ^{๑๒} ได้ทำการวิจัยเรื่อง Political Socialization in India เพื่อศึกษาว่าทำให้ความรู้ทางการเมืองที่เป็นทางการในระดับที่สูงกว่าระดับมัธยมมีผลอย่างไร นัยสำคัญต่อทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนหรือไม่ โดยสุ่มตัวอย่างประชากรจากนักเรียนเกรด ๘ และเกรด ๑๑ จำนวน ๑,๑๒๐ คน จากโรงเรียนที่สูงกว่าระดับมัธยม (higher secondary school) ๒๐ โรงเรียน ในกรุงเดลีและนิวเดลี ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถทางการเมือง ความรู้ทางการเมือง การรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของพลเมือง โดยเอาผลที่ได้จากนักเรียนเกรด ๘ ที่ไม่ได้เรียนวิชาหน้าที่พลเมืองไปเทียบกับนักเรียนเกรด ๑๑ จากโรงเรียนเดียวกันที่ได้เรียนวิชาหน้าที่พลเมืองมา ๒ ปี ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนเกรด ๑๑ ที่ได้เรียนวิชาหน้าที่พลเมืองมา ๒ ปีเมื่อเปรียบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

11 Toby Barbara Ceda, " Determining the effects of family Characteristics on the Political OPinion of Youth, " Dissertation Abstracts International, Vol, 33 NO. 2 (May, 1973), p. 6410-A.

12 Carol Cate Webster, "Plititcal Socialization in India," Dissertaion Abstracts International, Vol, 35 (July, 1974), p. 548-A.

เทียบกับนักเรียนเกรด ๘ แล้วพบว่าไม่แตกต่างกันมากนัก และเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนเกรด ๑๑ ที่ไม่ได้เรียนวิชานี้มาเลย พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมือง ผู้วิจัยได้สรุปว่า ตัวแปรอิสระ เช่น เพศ ประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ภูมิลำเนาเดิมของพ่อแม่ของเด็กนักเรียน และสิ่งแวดล้อมของนักเรียนไม่ว่าจะเป็นในเมืองหรือชนบท ดูเหมือนว่าจะมีผลต่อทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนมากกว่าการได้รับการอบรมวิชาหน้าที่พลเมืองอย่างเป็นทางการในโรงเรียน.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย